

NR. 1. OPZEGGING VAN TOELATINGSOVEREENKOMST AAN SPECIALIST

Voldoende grond om de toelatingsovereenkomst te beëindigen met toepassing van artikel 21, eerste lid, onder d (bemoelijkende samenwerking) van de toelatingsovereenkomst. Afwijzing van vordering tot nietigverklaring en schadevergoeding.

Scheidsgerecht voor het Nederlandse Ziekenhuiswezen

(prof. mr. T.A.W. Sterk, vice-voorzitter, de heren mr. N.A. Neyzen, mr. D.A.C. Slump, H.C. van Soest, drs. G.R. de Zeeuw, leden, met bijstand van mr. drs. M. Bitter, griffier)

30 juli 1996

Bindend advies (96/02) in de zaak van:

A, radioloog,
wonende te X,
verzoeker,
gemachtigde: mr. J.H.M. Nijhuis,

tegen:

De stichting K,
gevestigd te Y,
verweerster,
gemachtigde: mr. K.F. Leenhouts.

Partijen worden hierna mede aangeduid als 'A' en 'K'.

1. De procesgang

1.1. A heeft bij memorie van eis verzocht bij bindend advies te bepalen:

a. Primair:

de beëindiging van de toelatingsovereenkomst tussen K en A nietig te verklaren, althans te vernietigen en K te gelasten nader te onderzoeken in hoeverre een andere vorm van samenwerking kan worden gevonden c.q. andere werkzaamheden kunnen worden gevonden zonder dat de beëindiging van de toelatingsovereenkomst noodzakelijk is;

b. Subsidiair:

K te veroordelen aan verzoeker te voldoen bij wege van schadevergoeding voor onterechte beëindiging van de toelatingsovereenkomst een bedrag ad f 1.050.000,= en voorts te bepalen dat K vanaf 1 juli 1999 jaarlijks aan A dient te voldoen f 250.000,= verminderd met hetgeen A jaarlijks meer aan inkomsten heeft weten te verwerven dan f 100.000,=;

A heeft jegens K geen kostenveroordeling gevraagd.

1.2. K heeft bij memorie van antwoord geconcludeerd A in zijn vordering niet-ontvankelijk te verklaren, althans A de vordering te ontzeggen.

K heeft bij pleidooi in aanvulling op haar memorie van antwoord een kostenveroordeling jegens A gevraagd.

1.3. Beide partijen hebben bij hun memories een groot aantal producties overgelegd.

Vervolgens hebben beide partijen bij pleidooi nog stukken in het geding gebracht.

Van de zijde van A zijn bij pleidooi in kopie de volgende stukken in het geding gebracht:

- brief van 3 juni 1996 van mr. Nijhuis aan F;
- brief van 11 maart 1996 van A aan directie en collegae van de maatschap Radiologie;

– overeenkomst van 1 mei 1996 tussen A en K, ondertekend door K doch niet door A;
– brief drs. L van 5 januari 1995 aan de maatschap Nucleaire Geneeskunde Ziekenhuis M ter attentie van de heer N.
Van de zijde van K is een tiental producties in het geding gebracht, zijnde de kopieën van brieven en stukken als genoemd in de brief van mr. Nijhuis van 22 mei 1996 aan de griffier van het Scheidsgerecht voor het Nederlandse Ziekenhuiswezen.
Vervolgens heeft K nog een elfde productie in het geding gebracht, zijnde een kopie van een brief van 8 juni 1996 van K aan drs. L.

1.4. Op 7 juni 1996, 14.00 uur, heeft de mondelinge behandeling van het verzoek plaatsgevonden. A is verschenen, vergezeld door zijn gemachtigde. Namens K zijn verschenen de heer drs. L, directeur patiëntenzorg en de gemachtigde van K.

Beide partijen hebben haar standpunten toegelicht onder overlegging van pleitnota's.

Tijdens de zitting zijn gehoord de heer dr. G, verbonden aan 'F' en de heer drs. H, verbonden aan 'I-Consulting'.

2. Samenvatting van het geschil

2.1. Met ingang van 1 maart 1991 oefent A de praktijk uit in K als lid van de burgerlijke maatschap van radiologen, naast A bestaande uit de heren B, C en D.

Met ingang van 1 oktober 1992 is voor de heer D in de plaats getreden de heer E. Een en ander is geformaliseerd in een nieuwe maatschapsovereenkomst ondertekend op 16 maart 1994, welke als productie in het geding is gebracht.

K exploiteert het ziekenhuis K te Y en een polikliniek, genaamd 'O-polikliniek' te J.

2.2. Tussen de leden van de maatschap radiologie enerzijds en de medische staf van K en de medewerkers van de afdeling radiodiagnostiek anderzijds, bestaan reeds sedert 1990 meningsverschillen. Deze hebben K aanleiding gegeven een onderzoek in te doen stellen op kosten van K naar het functioneren van de afdeling radiodiagnostiek. Hiermee heeft genoemde maatschap zich kunnen verenigen. Het onderzoek is uitgevoerd door prof. dr. P, arts radioloog, verbonden aan het 'Academisch Ziekenhuis XX' te YY. Op 12 januari 1993 is een rapport van prof. P verschenen.

Op verzoek van de maatschap heeft ook prof. dr. Q, eveneens arts-radioloog, een onderzoek verricht naar het functioneren van de afdeling radiologie, het functioneren van de radiologen zelf en de staat van hun relatie tot de medische staf en de directie van K. De bevindingen van dit onderzoek zijn neergelegd in een rapport van 8 januari 1993. Beide adviseurs komen tot de conclusie dat er tussen de directie, medische staf en de maatschap radiodiagnostiek, sprake is van relatie- en communicatiestoornissen, waarvoor een oplossing gevonden moet worden. Volgens de rapporteurs zijn alle betrokkenen verantwoordelijk voor de ontstane situatie.

Prof. Q constateert interne verdeeldheid binnen de maatschap.

Dat er binnen de maatschap zwaarwegende problemen zijn gerezen en nog bestaan, hebben ook partijen in hun stukken betoogd en ter zitting benadrukt.

2.3. Naar aanleiding van de rapportages stelt K voor dat ter bevordering van de communicatie tussen directie en medische staf enerzijds en de maatschap anderzijds, een contactpersoon zal worden benoemd, die namens de overige leden van de maatschap overleg voert met de directie over alle voorkomende zaken die alle betrokkenen aangaan. Deze contactpersoon wordt door partijen aangeduid als 'primus inter pares'.

De directie van K neemt de suggestie van prof. P over, te komen tot een convenant met zakelijke afspraken, waarin de aanbevelingen van prof. P zijn vermeld.

2.4. Vervolgens heeft K, op initiatief van de inmiddels in april 1993 in functie zijnde nieuwe directeur, drs. L, heer R, manager en adjunct-directeur operationeel management van het S ziekenhuis te Z, benaderd met het verzoek te onderzoeken hoe de communicatie tussen de maatschap en overige betrokkenen verbeterd kan worden, zulks op basis van de bevindingen in het rapport P.

Op aanbeveling van de heer R, wordt het bureau T de opdracht verleend de communicatie tussen de maatschap en de directie en daarnaast de organisatie en logistiek binnen de afdeling radiologie en de maatschap radiologie, te ondersteunen en te begeleiden. Alle betrokkenen hebben met de opdracht aan T ingestemd. De opdracht is uitgevoerd door de dames U en V en het onderzoek heeft zich over de periode oktober 1993 tot en met mei 1994 uitgestrekt. Het onderzoek bevestigt onder meer de interne verdeeldheid binnen de maatschap. De onderzoekers hebben met alle

betrokkenen gesprekken gevoerd. Alle betrokken maatschapsleden zijn in de gelegenheid gesteld commentaar te geven op het rapport en hebben dat, met uitzondering van A, ook gedaan.

In het eindrapport van T van 15 juli 1994 wordt geconstateerd dat de medewerkers van de afdeling, de heren E en A als niet-coöperatief ervaren. De opstelling van B en C wordt door de medewerkers positiever gewaardeerd.

De rol van primus inter pares wordt in het rapport van T nader belicht en uitgewerkt.

2.5. Inmiddels is, ter uitvoering van de aanbevelingen van prof. dr. P en prof. dr. Q, de heer B door de maatschap als primus inter pares aangewezen, welke rol de heer B met ingang van 1 februari 1994 is gaan vervullen.

Genoemde heer B geeft bij brief van 22 juli 1994 aan dat er naar zijn verwachting binnen afzienbare termijn geen eensgezindheid in de maatschap te bereiken valt en dat hij een wijziging van de samenstelling van de maatschap op zo kort mogelijke termijn als de enige mogelijkheid beschouwt.

2.6. De directie besluit er echter toe een organisatie-adviseur, de heer drs. H, te verzoeken, maatschapcounseling te doen plaatsvinden en de directie te adviseren hoe de verdeeldheid binnen de maatschap zou kunnen worden opgeheven, dan wel, voor zover dit niet mogelijk zou zijn, hoe het vertrek van een of meer radiologen op zodanige wijze kan worden gerealiseerd dat schade aan deze personen en aan K zoveel mogelijk wordt vermeden.

Op 17 maart 1995 verschijnt het definitieve rapport van de hand van drs. H.

Uit het rapport blijkt dat de heer drs. H met alle betrokkenen gesprekken heeft gevoerd, terwijl hij voorts kennis heeft genomen van de rapportages van de adviseurs, die hiervoor aan de orde zijn gesteld.

Onderzocht is of de verdeeldheid binnen de maatschap tot een oplossing gebracht kan worden.

Drs. H constateert dat de maatschapsleden B en C tot dissociatie wensen te komen, doch dat de leden A en E de samenwerking zouden willen aanhouden.

Betrokkenen buiten de maatschap wensen in elk geval dat er een oplossing komt.

2.7. Drs. H constateert dat er sprake is van een patstelling, aangezien twee leden wensen te dissociëren, terwijl de overige twee zich daar niet mee kunnen verenigen. In deze situatie ziet drs. H aanleiding wederom gesprekken te organiseren met de maatschapsleden teneinde toch nog een oplossing te bereiken. De heren B, C en E hebben zich bereid getoond voort te gaan met deze gesprekken, die ertoe dienen die geschilpunten te behandelen, die het voortzetten van de praktijk belemmeren.

Vast staat dat A niet aan deze gesprekken heeft willen meedoen, zulks op aanbeveling van zijn – toenmalige – advocaat en/of andere adviseurs. Desgevraagd heeft A dit ter zitting nog eens bevestigd.

2.8. Drs. H heeft nog de mogelijkheid geopperd dat A zijn werkzaamheden naar O kliniek in J verplaatst, doch hierop is toen door geen der maatschapsleden nader ingegaan.

2.9. Drs. H komt tot de conclusie dat de maatschap in de huidige samenstelling niet valt te handhaven en dat van de overige leden in redelijkheid niet verlangd kan worden, de maatschap met A voort te zetten.

2.10. Op verzoek van A brengt dr. G een contra-expertise uit met betrekking tot de rapportages van drs. H en anderen. Dr. G is van oordeel dat drs. H zich niet aan de opdracht heeft gehouden en dat het rapport escalatie tussen betrokkenen in de hand heeft gewerkt. Dr. G is verder van mening dat drs. H zijn aandacht had moeten richten op verbetering van het falend leiderschap binnen de maatschap. Verbetering van het management zou het evenwicht binnen de maatschap kunnen herstellen zonder dat vertrek van een of meer maatschapsleden aan de orde behoefde te komen, aldus G.

2.11. Bij brief van 26 april 1996 zeggen de heren C en B de maatschap op aan de heren E en A. Uiteindelijk blijken B en C alsnog de maatschap met E te willen voortzetten, althans met hem een nieuwe maatschap te vormen.

2.12. Vervolgens protesteert de toenmalige raadsman van A schriftelijk tegen de opzegging van de maatschap en A zelf richt een brief aan de maatschapsleden, de medische staf en de directie, waarin hij de wens tot uiting brengt, de radiologische praktijk te blijven voortzetten, zeker ook nu, volgens A, de kwaliteit en de continuïteit van de zorgverlening niet in het geding zouden zijn.

Uit de in het geding gebrachte schriftelijke reacties van K blijkt dat deze van oordeel is dat de kwaliteit van de zorgverlening door dissociatie in gevaar komt.

A klaagt zich vervolgens schriftelijk bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg over de hem ten deel vallende behandeling van de zijde van drs. L.

De Inspectie deponert op 1 november 1995 een onderzoeksrapport naar aanleiding van haar bezoek aan het ziekenhuis van 8 september 1995, waarin de Inspectie zorgen tot uiting brengt ten aanzien van de waarborgen voor de kwaliteit van de patiëntenzorg, zulks als gevolg van de gebrekkige communicatie binnen de maatschap.

Vervolgens constateert de Inspectie dat de opzegging van de maatschap aan A en de consequenties die deze voor A met zich meebrengen, niet te harer beoordeling staan.

De Inspectie, aldus haar rapport van 1 november 1995, stelt belang in het uiteindelijke resultaat, te weten een afdeling radiologie waar verantwoorde zorg van een goed niveau gegeven wordt in een goede onderlinge samenwerking met duidelijke afspraken en afgebakende verantwoordelijkheden.

2.13. Bij brief van 21 december 1995 schrijft K aan A dat naar aanleiding van zojuist genoemd rapport van de Inspectie, uitvoerig intern beraad binnen de organisatie heeft plaatsgevonden en dat de conclusie is getrokken dat beëindiging van de toelatingsovereenkomst met A vereist is.

K zegt met toepassing van artikel 21, eerste lid, sub d van de Toelatingsovereenkomst deze overeenkomst op met ingang van 1 juli 1996 dan wel een datum gelegen na 1 juli 1996 doch uiterlijk vóór 3 september 1996, voor zover de maatschapsovereenkomst eerst als beëindigd moet worden beschouwd met ingang van een datum gelegen binnen de zojuist genoemde periode.

K voert voor de opzegging een dertiental gronden aan als vermeld in de als productie 96 bij memorie van antwoord in het geding gebrachte brief van 21 december 1995 van K aan A. Kort samengevat stelt K zich op het standpunt dat A de samenwerking binnen de organisatie zodanig bemoeilijkt dat voortzetting van de werkzaamheden in het ziekenhuis redelijkerwijs niet van K kan worden gevegd.

Daarbij heeft K zich niet enkel laten leiden door de omstandigheid dat A de maatschap is opgezegd, doch ook door de overweging dat overige bij de afdeling radiologie betrokken personen samenwerking met A niet mogelijk achten.

Voorts heeft K aangevoerd dat de opstelling van A binnen de organisatie, verbetering van de noodzakelijke kwaliteit van de patiëntenzorg als belangrijk aandachtsgebied van het beleid van K, belemmert.

2.14. A heeft geprotesteerd tegen de opzegging en heeft alle daarvoor aangevoerde gronden bestreden. A is van oordeel dat niets valt aan te merken op de medisch inhoudelijke kant van zijn specialisme, noch op zijn bejegening van patiënten en medewerkers.

A is voorts van mening dat K een evaluatietraject had dienen te volgen om aan de hand daarvan een oordeel te vormen over het functioneren van A als professional. Uit deze evaluatie zou dan blijken, aldus A, dat op diens professioneel functioneren geen aanmerkingen zouden zijn te maken.

Voorts voert verzoeker aan dat de opzegging een voldoende feitelijke grondslag ontbeert en dat deze, gelet op de bepalingen van de Toelatingsovereenkomst, in strijd is met de zorgvuldigheid die K jegens A in acht diende te nemen. Om deze redenen, aldus A, dient de beëindiging van de Toelatingsovereenkomst vernietigd te worden, althans nietig te worden verklaard.

2.15. Subsidiair voert A aan dat, voor zover de beëindiging niettemin zou worden gehandhaafd, geoordeeld moet worden dat de directie van K verzuimd heeft zorgvuldig te handelen jegens A omdat zij partij heeft gekozen tegen A, omdat zij niet alle mogelijkheden heeft benut en onderzocht om te bezien of de toelating van A zou kunnen worden gehandhaafd en de samenwerking tussen A en de andere radiologen zou kunnen worden gerealiseerd buiten het verband van een burgerlijke maatschap. Voorts voert verzoeker aan dat de directie A niet op een behoorlijke manier in de gelegenheid heeft gesteld zijn standpunt omtrent dissociatie te verwoorden en toe te lichten.

Een en ander is volgens A reden, K subsidiair te veroordelen tot betaling van schadevergoeding als hiervoor, sub 1.1. b vermeld.

3. Bevoegdheid van het Scheidsgerecht

De bevoegdheid van het Scheidsgerecht, in deze zaak bij bindend advies te beslissen, wordt door partijen erkend en volgt uit de toelatingsovereenkomst en het reglement van het Scheidsgerecht.

4. Beoordeling van het geschil

4.1. Het Scheidsgerecht stelt vast dat de verhouding tussen A enerzijds en de overige maatschapsleden anderzijds zozeer verstoord is dat voortzetting van de maatschap niet als een reële mogelijkheid kan worden beschouwd.

Het Scheidsgerecht acht aannemelijk dat dissociatie enerzijds, doch de voortzetting van de praktijk door A als alleenwerkend radioloog anderzijds, K voor organisatorische en logistieke problemen stelt.

Het Scheidsgerecht acht voorts aannemelijk dat de verhouding tussen A enerzijds en de medewerkers van de afdeling radiologie en de directie anderzijds verstoord is, zonder dat daaruit nu overigens moet worden afgeleid dat het Scheidsgerecht van oordeel zou zijn dat de verhouding tussen de medewerkers van de afdeling enerzijds en de overige radiologen anderzijds optimaal zou zijn.

4.2. Het Scheidsgerecht acht in de hiervoor genoemde omstandigheden voldoende grond aanwezig de toelatingsovereenkomst te beëindigen met toepassing van artikel 21, eerste lid, onder d van de Toelatingsovereenkomst tussen partijen.

Daarbij kan in het midden blijven of zich hier tevens een geval voordoet als bedoeld in artikel 25, derde lid van de Toelatingsovereenkomst, nu K in elk geval genoemd artikel 21, eerste lid, onder d aan de opzegging ten grondslag heeft gelegd.

4.3. Het Scheidsgerecht is voorts van oordeel dat een plaats voor A als alleenwerkend radioloog in J, niet als reële optie kan worden beschouwd, gelet op het feit dat zowel de vestiging J als Y betrokken zijn in een door K ontwikkeld programma ter verbetering van de kwaliteit van de patiëntenzorg, waarbij intensief overleg tussen alle betrokkenen essentieel is.

K heeft haar opzegging onder meer doen steunen op de grond dat A dit overleg zou belemmeren en frustreren en K heeft er daarom geen vertrouwen in dat A, gesteld dat hij in J zou zijn gevestigd, zich in dit – volgens K – kennelijk gewenste en noodzakelijke overleg coöperatief zou opstellen.

Het Scheidsgerecht merkt hierbij op dat tijdens de diverse pogingen, de eenheid binnen de maatschap te herstellen, laatstelijk tijdens de begeleiding van drs. W, de optie J aan de orde is gesteld, doch dat A bij die gelegenheid, op aanbeveling van zijn adviseur, niet nader in heeft willen gaan op deze optie. Dit heeft A ter zitting nog eens bevestigd.

Voorzover de verhoudingen tussen partijen toen wellicht nog toe zouden hebben gelaten dat A zijn werkzaamheden in J zou gaan uitoefenen, zijn die verhoudingen thans van dien aard dat het uitoefenen van de praktijk in J niet als een reëel alternatief kan worden gezien voor beëindiging van de toelatingsovereenkomst.

4.4. Het Scheidsgerecht is derhalve van oordeel dat de opzegging, beëindiging van de toelatingsovereenkomst, tot effect heeft en wel ingaande 1 juli 1996.

Niet valt in te zien dat het handelen van K in verband met de opzegging van de Toelatingsovereenkomst in strijd zou zijn met de zorgvuldigheid die jegens A in acht genomen had moeten worden.

4.5. Het Scheidsgerecht komt thans tot de bespreking van het ten subsidiaire verzochte.

4.6. Het Scheidsgerecht heeft geen aanwijzingen voor de stellingen van A dat de directie van K bij voortdurende en herhaling partij heeft gekozen, in plaats van een conflictbeheersende opstelling te kiezen, noch dat zij zich anderszins onzorgvuldig zou hebben opgesteld.

K heeft zich ingespannen de interne verdeeldheid binnen de maatschap op te heffen en de communicatie met de overige medewerkers van de afdeling radiodiagnostiek, de directie en medische staf, te verbeteren, door tenminste vier adviseurs de opdracht te verstrekken de problemen binnen de maatschap en de afdeling radiodiagnostiek, te bestuderen en tot een oplossing te brengen. Dat noch K noch de adviseurs daarin geslaagd zijn, valt hen niet te verwijten.

Gebleden is dat in de loop van het onderzoek door drs. H, A in elk geval niet die bereidheid heeft getoond mede te werken aan het onderzoek en de begeleiding die de overige maatschapsleden kennelijk wel hebben kunnen opbrengen. A heeft geweigerd gesprekken te voeren en vragen te beantwoorden. Naar A ook ter zitting nog eens bevestigd heeft, zou deze opstelling hem zijn ingegeven door zijn adviseurs.

Deze opstelling van A kan in ieder geval niet aan K verweten worden, evenmin als de omstandigheid dat de overige maatschapsleden A uiteindelijk de maatschap hebben opgezegd, aan K kan worden toegerekend.

4.7. Het Scheidsgerecht overweegt tenslotte dat haar niet gebleken is dat de directie verzoeker niet op een behoorlijke manier in de gelegenheid heeft gesteld zijn standpunt omtrent de voorgenomen beëindiging van de Toelatingsovereenkomst te verwoorden en toe te lichten. Zo is A, alvorens hem de overeenkomst werd opgezegd, over dit voornemen gehoord en zo heeft de directie bewust het op verzoek van A verrichte onderzoek van de Inspectie Volksgezondheid, afgewacht.

Voorts moet er, gezien de overgelegde correspondentie tussen K en A en gezien ook hetgeen tijdens het onderzoek ter zitting naar voren is gekomen, vanuit gegaan worden dat A de aankondiging van het voornemen tot beëindiging, in redelijkheid niet als plotseling en geheel onverwacht heeft kunnen ervaren.

4.8. Een en ander leidt er toe dat naar het oordeel van het Scheidsgerecht ook de subsidiaire vordering dient te worden afgewezen.

Het Scheidsgerecht is echter van oordeel dat de omstandigheden die de opzegging van de toelatingsovereenkomst dragen en deze ook kunnen dragen, niet van dien aard zijn dat een kostenveroordeling van A dient te volgen, zodat de proceskosten tussen partijen zullen worden gecompenseerd.

5. Beslissing

Het Scheidsgerecht wijst hierbij het navolgende bindend advies:

5.1. Het Scheidsgerecht wijst de vorderingen af.

5.2. Ieder der partijen wordt, bij helfte, verwezen in de kosten van het Scheidsgerecht van f 6.000,=. Overigens draagt iedere partij haar eigen kosten.